

V torek, četrtek in soboto
izhaja in velja v Mariboru
brez pošiljanja na
dom za vse leto 8 gl. — k.
za pol leta . . . 4 . . .
za četrt leta . . . 2 . . . 20 . . .

Po pošti:
Za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta . . . 5 . . .
za četrt leta . . . 2 . . . 60 . . .

Vredniti in opravištevati
je na stolnem trgu (Dom-
plate) hiš. št. 184.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:
Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje
6 kr., če se tiskne 1 krat.
5 kr., če se tiska 2 krat.
4 kr., če se tiska 3 krat.
veče pismenko se plača-
jejo po prostoru.
Za vsak tisk se plača-
kolek (štempelj) za 30 k.
Kopirski se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 37.

V Mariboru 27. marca 1869.

Tečaj II.

**Zavoljo velikonočnih praznikov
izide prihodnji list v četrtek 3. apr.**

Jugoslovanje.

Nemec Schuselka piše v svojem listu „Reform“ po tem naslovu tako-le:
Cesarjevo potovanje na Hrvaško in v Primorje (obžalovati je, da se
ni tudi na Dalmacijo raztezalo) je veliko pozornost budilo med avstrijskimi
Jugoslovani. Ako se pa govori o avstrijskih Jugoslovanih, mora se nehoté,
in tudi primorano domišljati Jugoslovane, ki bivajo zunaj avstrijsko-ogerskih
mej. Kajti naši Jugoslovani so vezani z onstranskimi z večno sveto vezjo
ene krvi, enega jezika, ene vere. Delé ž njimi narodno zavedanje in na-
rodni čut, zgodovinske spomine, pravične želje in upanja.

Ene najzanimljivejših, najpomembnejših in najbolj upanja polnih pri-
kazen v denašnjem času je tako živo vzbujeno narodno zavedanje v Jugoslo-
vanih. Ti krepki, na telesu in duhu po naturi bogato obdarjeni, hrabri
narodje bodo imeli v evropski prihodnosti veljavno, v osodi evropskega
vzhoda odločilno nalogo izvrševati. Nobena oblast te zemlje tega ne bode mo-
gla braniti, najmenj pa katero sosednje ljudstvo, katero v megli svojega pre-
vzetnega samoljubja samo svoje lepoto in velikost vidi in druga ljudstva za
svoje podnožje narediti hoče. Tí tako ne dokaže zaslepljenja, kratkovidno-
sti in tesnosrčnosti vladajoče, navadne dnevne politike, kakor zaničevanje in
zasramovanje, s katerim se narodno prizadevanje Jugoslovane obsojuje, na-
pub, s katerim se družim evropskim narodom niže postavljajo, posilen tero-
rizem, s katerim se jih hoče večno zatirati in narediti iz njih orodje drugim
narodom služee. Očita se jim, da so v izobraženji in kulturi zaostali. To
spoznajo sami, da si bi lahko klicali marsikteremu narodu, ki se s svojo
kulturo hvali, naj iz svojega lastnega očesa bruno izvleče. In zakaj so Ju-
goslovani zaostali? Ker jih je Evropa, za katero so se stoletja bojevali, brez
sreče in brez glave Turkom puščala. Pa pod dolgotrajnim in strašnim tla-
čenjem mohamedanskega robovanja so se Jugoslovani ohranili čile in zdrave
na duhu in telesu, obvarovali so svoje spomine, navdušenje in trdno voljo,
priporiti si svobodno bodočnost. Zares take mladostne kreposti si je želeli,
kakor jo imajo Jugoslovani in občudovati je njih značajna vztrajnost in njih
fenisu podobno ustajenje.

V živem prizadevanji po osvobodnem novorojenju se godi po vseh
deželah okrog srodnega morja, ki tri dele sveta veže, neodstranljivo mo-
gočno delovanje kulturne zgodovine. Tam ima zopet razcvetiti novo življenje,
v vseh krasnih deželah, kjer je bila nekdanj in več stoletij zaporedom zedi-
njena vsa svetovna izobraženost, dokler je niso barbarji in tirani odpodili in
zatrli. Tam so pala najlepša mesta svetovnega izobraženja v razvaline, in
smrt se je vlegla po oblastjih, katerim je bila duša vzeta. A čas se mení in

novo življenje procveti iz razvalin. Narodi so pod razvalinami svoje pre-
slosti živi ostali, in genius zgodovinski jih kliče k novim delom.

Spolnitev tega poklica se na Balkanu vedno bolj bliža, kolikor bolj
je že dogotovljena na apeninskem polotoku in kolikor bolj se dopolnjuje
ravno na pirenejskem. Raztrgana Italija je razsula sponse, stare oblike, ki
so jo vezale; osvobodila in zedinila se je, in veselil se je ž njo tega ves
izobražen svet. Celó Avstrija, ki je v tem pomlajenji izgubila staro pra-
vico, uklanja se volji zgodovine in z novo Italijo prijateljstvo sklepa. Dolgo
in nezaslišano po malovredni vladi tlačena Španija, pridobila si je s silo in
uporom svobodo novorojenja, in vsi narodi so veselo priklicovali in celo izmed
mogočnih vladarjev ni nobeden prsta genil.

In po tacih skušnjah, po tacih dejanjih bi balkanski polotok v svo-
jem zdanjem stanu ostal? bi krščanski narodi prenašali, da mohomedanci z
z njimi delajo kakor s čredo? Genius zgodovine kliče mogočno — ne! Dan
vstajenja se bliža kristjanom v Turčiji. Jugoslovani, Romani in Grki bodo
imeli bodočnost vzhoda določevati. Največi del balkanskega polaotoka pa
je v lasti Jugoslovanev, ki bodo prevzeli dedščino svojih očetov.

Ako se pa o turških Slovanih govori, mora se nehoté tudi na av-
strijske Jugoslovane misliti, ker so z onostranskimi eno edino. Naj Avstrija-
Ogerska to premisli in naj se ne pregrešuje nad jugoslovanstvom, kajti tak
greh bi se utegnil strahovito maščevati.

Ravnopravnost na papirji, ravnopravnost v djanji.

(Velikonočni pirhi za naše državne poslance.)

VI.

V Ljutomeru 25. marca.

V 29. listu 9. marca „Sl. Naroda“ ste prinesli Lattermanovo naj-
novejšo naredbo 16. febr. 1869 gledé rabe slov. jezika pri sodnijah. Dobro
ste jo vi v 5 točkah komentirali. Da ste še predobro o njej mislili in da ste
bili še premalo pesimist, pošljem vam denes naj avtentičnejši komentar k
glasovitemu 19. §. — Kakor je nas v Ljutomeru prve čast doletela, da nam
je vlada 19. § gledé rabe našega jezika glavnih šolah temeljito razjasnila,
pripetila se nam je spet taista čast gledé rabe našega jezika pri sodnijah.
Stvar je taka: Že poprej se je v pisarni tukajšnjega odvetnika dr. J. Ploja
mnogo slovenski delalo; od nove organizacije počemši se je pa v njegovi
pisarni za načelo vzelo za slovenske stranke vse slovenski delati, ako stranka
sama naročito nemškega spisa ne zahteva, kar se pri nas skoraj nikdar ne
zgodi; vsaj meni dozdej ni nobeni taki slučaj znan. — Na hvalo moram re-
či da se ljutom. sodnija strogo ravnopravnosti drži in da se dobivajo na slo-
venske vloge z mero m slovenske rešitve. Sodnik sam je rekel, da se bo
vedno kar je mogoče natanko ravnopravnosti držal in da ne bo nikdar
dopuščal, da bi se slovenska vloga neslovenski rešila. Gotovo neprecen-

Listek.

Materni jezik.

Pomen in zgodovina te besede.

(Govor prof. Majeiger-ja v besedi mariborske čitalnice 21 t. m.)

Jezik v obče je oni dar božjih rok, kateri nam daje sposobnost svoje
misli in čute drugim v pomenljivih glasih razodevati. S tem darom smo
povzdigneni nad vse druge stvari na zemlji, z njim smo vezani z rodovi, ki
jih ločijo gore in doline, reke in morja na tisoče milj, z njim si podajamo
roke z narodi, ki so živeli in delovali pred tisočletji. Vse druge priče nam-
reč starodavnosti, stavbe in grobovi, zidovje in orožje, penazi in posode so
le neme priče svojih časov in potrebujejo si posebnega tolmača, ali jezik
je polna sapa človeške duše in kder se on zglaši, tam gine tema, tam mine
vsa negotovost.

To imenitnost ima jezik za človeštvo v obče. Ali še posebne pred-
nosti ima za vsakterega iz med nas „materni jezik“ in v ti posebnosti si ga
hočemo nekoliko pred oči postaviti in si odgovoriti na vprašanja: a) kaj je
materni jezik in b) kdaj in kako je ta beseda nastala.

Z neko čudno čarobo je beseda „materni jezik“ obdana, in ako stvar
samo na sebi pogledamo, dobimo odgovor: „Nič drugega, nego govoritev onega
ljudstva, med katerim je kdo kot dete svojo sposobnost govorjenja naj prej
razvil.“ Ali tako stvarno, tako trezno človeški jezik ne pogleduje na stvari.
Združite se domišljija in srce in če hoče samemu sebi dati ime, tu
obljuje z besedo „materni jezik“ pravo svoje bitje z neko bliščečo krasoto z
neko sveto ljubeznijo vzdigneno iz naj globočejše globine samega sebe, in
tako ga veže s tem, kar smo vajeni naj ljubše, naj dražji na svetu imeno-
vati z presladkim imenom „mater e.“ Materni jezik je tedaj jezik, kterega
smo se naučili od svoje matere.

Poglejmo zdaj pa v zgodovino kdaj in pri katerih narodih je beseda
materni jezik naj prej nastala. Naj bolj izobražen narod starodavnosti vsaj
kterega omika je našemu razumu dan današnji naj bolj pristopna, so bili

Grki. V svojem prekrasnem helenskem jeziku imajo svoje Homere in Pla-
tone, svoje Herodote in Sophokleje in kar je še teh duševnih velikanov več,
na ktere se še zdaj po preteku pol tretjega tisočletja z nekim svetim občudo-
vanjem oziramo kot na nedosegljive uzore človeškega bistrouma in blagostreja,
ali besede „materni jezik“ si še niso izmislili. Vse zaničevanje, s katerim so
se na vse inostrance kot na barbare ozirali, ne pomenja toliko ljubezni do
svojega jezika, kolikor mejo med Grkom in Negrkom. Imel je Grk svojo
grško bitnost za jedino popolno razvito človečnost, v Negrku še človeka ni
spoznal. Pri Grkih se beseda „materni jezik“ še ne nahaja.

Drugača je stvar že pri Rimljanih, dedičih in preroditeljih grške
omike. Nimam tukaj v mislih onih starodavnih možakov, onih strogih du-
hov, onih Brutov in Torquatov, ki so s suhim očesom svoje sine domovini
žrtvovali, onih Kurijev in Fabricijev, ki so brez više omike v duševni in tes-
lesni revščini le za domovino živeli, tu imam le v mislih oni omikan boljarski
svet, ki si ga je zbral okoli sebe naj prej mlajši Scipion in ki se je trudil
v Rimu vdomačiti grško omiko, ki je Homera in Euripida, Platona in De-
mostena prestavljal v latinščino. z eno besedo imam v mislih one dvogo-
vorne Rimljane, katerih vrhunec je Ciceron. On bere Sophokleja v latinsko
prevajenega, naj si je prestava slabšaja od same sebe. Kdor bi tega ne
storil, bil bi sovražnik imenu Rimskega. Za materni jezik mu služi be-
seda: „patrius sermo“ t. j. „domovinski jezik.“ S to besedo
označeni čut je z rimskim domoljubjem zvezan; jezik je Rimljanov in mu
služi za domače, za domovinske stvari in zaradi tega ga tudi ljubi in v čis-
lih ima. Rimljan pa že tudi časti „matrono“ t. j. hišno mater in
pripoznava jino posobljenje na sina. Ciceron pravi: „Ne toliko v naročju,
kolikor v besedi svoje matere sta bila Gracha odgojena.“ Pa do besede
„materni jezik“ še niso prišli.

Blizo poltisočletja po Ciceronu in rimski svet se je razsul v sip in
prah. Germanski rodovi so posedli velik del prejšnjega rimskega cesarstva,
ali bili so divjaki, ki niso marali svojstva in hiteli so se poromaniti,
povlašiti. —

Še le pod Karlom, kterega imenujejo Velikega se je začela nemška
zaveza dramiti in z njo tudi spoštovanje do prirojenega jezika. Pa kmalu

ljive hvale vreden izgled med štajerskimi sodniki! — Ali druga praksa je v tej zadevi pri ormuški in gornje radgonski sodniji. V Ormužu so od početka slovenske vloge slovenski reševali, ali na enkrat jih stara trma zgrabi in dajo na slovensko vlogo iz dr. J. Plojeve pisarne nemški odlok. Naravno, da je g. dr. Ploj „stante pede“ proti temu tolmačenju 19. §. pri nadsodniji v Gradcu rekurz vložil, kteremu se je je ravno včeraj graška nadsodnija s tem-le odpisom odezvala:

Nr. 508.

Das hohe k. k. vereinte Oberlandesgericht hat mit Verordnung vom 16. Februar 1869, Zahl 2010, wörtlich nachstehendes herabgelassen lassen:

Das in slovenischer Sprache überreichte Gesuch der M. K. de präs. 10. Dezember 1868, Z. 3305, wurde beim Gerichte angenommen. — Damit ist der etwa aus dem Artikel XIX der Staatsgrundgesetze vom 21. Dezember 1867, zu welchen eine Durchführungsverordnung, betreffend den vorherrschend von Slovenen bewohnten Theil Steiermarks, noch nicht ergangen ist, abzuleitenden Folgerung Genüge geleistet.

Eine ausdrückliche Vorschrift, dass ein daselbst in slovenischer Sprache vorkommendes Gesuch auch in slovenischer Sprache unbedingt erledigt werden müsse, besteht nicht, und es ist auch bei dem Umstande, als M. K. durch einen Advocaten einschritt, kein Grund zur Besorgnis vorhanden, dass demselben der Inhalt der Erledigung aus Anlass, dass sie in der deutschen Sprache erging, unbekannt bleiben würde.

Demnach findet das k. k. Oberlandesgericht dem Recurse der M. K. gegen den Bescheid des k. k. Bezirksgerichtes Friedau vom 10. Dezember 1868, Z. 3305, insoferne derselbe gegen dessen Abfassung in deutscher Sprache gerichtet ist, keine Folge zu geben, im Uebrigen den erwähnten Bescheid als nicht rekurirt unberührt zu lassen.

Wovon Sie unter Rückschluss der Recursbeilage verständigt werden.

K. k. Bezirksgericht Friedau, am 23. Februar 1869.

Latermanova okrožnica in to tolmačenje 19. §. je oboje od 16. februarja datirano! — Gornjeradgonska sodnija pa principiarno vse slovenske vloge nemški rešuje. Ravno zdaj se nahajata 2 energična rekursa iz dr. Plojeve pisarne zoper nemško reševanje pri graški nadsodniji. Tam sta pa neki, kakor čujemo okrajni sodnik Nemanič in avskultant Zupančič (po imenih gotovo ne 2 potomca starih Keruskov) s strankami v kterih imenu se je rekuriralo, zapisnik zaradi tega naredila, kteri zna Zirkelbachovemu in Kotzbeckovemu podoben biti; — kajti v dr. Plojevi pisarni se ne nadleguje vsaka pojedina stranka, ali hoče res slovenska pisma imeti, nego je za načelo vzeto, da je za Slovence neznajoče nemški slovenski jezik že sam ob sebi brez vsega pitanja „Amtssprache“. — Da je to načelo pravo, vam hočem v dokaz ta le dogodek navesti:

G. dr. Ploj zastopa Matija Rantoša kmeta iz Terbegovec proti Jožefu Matijašiču kmetu tudi od tam, oba spadajoča pod gornjeradgonsko sodnijo. 17. marca letošnjega leta je bil v gornji Radgoni rok (Tagsatzung) za to pravdo razpisan. Na enkrat pride v strašnem vremenu Jožef Matijašič iz Terbegovec 3 ure daleč v dr. Plojevo pisarno z nemškim gornjeradgonskim povabilom k roku misleč, da bo tu v Ljutomeru razprava, ker g. dr. Ploj kakor zastopnik protivnika tu stane; vsaj gornjeradgonski tožbo dostavljajoči sluga mu je stvar tako raztolmačil. — Mož je bil ves obupan, ko je izvedel, da mn je rečeno v nemški odloki, da mora ob 9. uri v gornji Radgoni biti. Ni vedel, ali bi klel, ali bi se jokal, — kričal je: zakaj smo dr. Preloga volili, zakaj smo ta tabor imeli?! ako vse nič ne koristi! Jaz slovenski dobro razumen in berem, ako bi bil slovensko odloko dobil, ne bi bil zdaj v Ljutomeru! — Iz Ljutomera v Radgono je pa 5 ur hoda! — In

tako je bil Jožef Matijašič iz Terbegovec 17. marca letošnjega leta kontumaciran, — ali pa domače govorec je pravdo izgubil samo in izključivo zaradi tega, ker se 19. §. po poprej navedeni rešitvi graške nadsodnije v praksi izpeljuje! —

Komentara mislim, ni treba nobenega k Matijašičevi dogobi od 17. marca. Poslali bomo tudi to tolmačenje 19. §. poslancema gpd. Lipoldu in Lenčeku, da ministra Herbst o tem interpelirajo. Ne da bi mi mislili, da bo dr. Herbst to rešitev obžaloval nego, da tudi on naše poslance o 19. §. tako dobro podučil, kakor je dr. Giskra Bleiweisa in dr. Hasner Svetca. —

Ozir na zadnje čase slov. politike.

(Konec.)

Državna oblast, ki pri nas davke pobira in rekrute nabira, dolžna nam je v plačilo zato naš narodni obstanek, narodno svobodo in blagostanje zagotoviti in ker to ni mogoče brez zedinjenja Slovencev v eno deželo, mora vse Slovence v skupno slovensko domovino zediniti. Z oživiljenjem tako imenovanega ilirskega kraljestva, od kojega se je nekaj pisariti in govoriti jelo, se Slovenec kratko in malo zadovoljiti ne sme, ako bi se napravilo takovo, kakor gre govorica. Že mnogo političnih spak se je v Avstriji porodilo, in to bi bila tudi ena, da bi se vezali s hrvaško Dalmacijo, ktera k trojedni kraljevini spada in vezali s koroškimi Nemci, kteri bi se te zveze prej ko ne z rokami in nogami branili, od druge strani pa brez štajerskih Slovencev, ki so duša naše duše, in ki bi bili potem za Slovinstvo izgubljeni. V kaj tacega Slovenci nikdar privoliti ne moremo. Zoper to pa mislim ne bo dosti ugovora, ako se zedinjeni Sloveniji (brez Dalmacije in brez koroških in štirskih Nemcev) podeli starodavno ime: „ilirsko kraljestvo“. Kraljestvo, to bi stalo po velikosti v eni vrsti s holandskim, danskim, grškim, badenskim in württemberskim kraljestvom, in bi se torej lahko za samostojni del federativne Avstrije priznalo. V severni Ameriki zadostuje že 60.000 prebivalcev za samostojno državo. Če se pa vendar sodi, da nas je Slovencev za samostojno skupino premalo, mislim da bi se Slovenci celo nič ne protivili, ako bi se zedinjena Slovenija s svojo posebno slovensko avtonomijo s trojedno kraljevino združila, se ve da morala bi trojednica samostojna biti, ne pa magjarska prikrapina, kakoršna je dandanašnji. Najprva in največja skrb naša pa mora biti, da se zedinimo! „Zedinjena Slovenija“ to mora biti alfa in omega naše sedanje politike, ona mora nam biti conditio sine qua non. Doseči pa jo zamoremo le v zvezi s Čehoslovani, ne pa v zvezi z nemškimi pionirji ali neslovanskimi Poljaki. Dr. Giskrove besede: „nikdar!“ ktero je neki spregovoril, ko so mu na uho prišle zedinjeno Slovenijo zahtevajoče resolucije slovenskih taborov, se Slovenci prestrašiti ne smemo. In tega nam gosp. minister celo nič zameriti ne more, ako pomisli, kako silno se je spekel nek drug minister in skoro vsegamogočen gospod, ki se je svoje dni proti njemu ravno tako obnašal, kakor se on zdaj proti nam Slovincem obnaša in kako silno se je tudi on sam prevaril, ko je trdil, da morajo Magjari v februaru reihsrath priti, in da ne bo on Ogrom nikdar druge ustavne podlage priznal razen tiste, ktero jim je februaraska odločila. Kaj vse energija in možka doslednost doseči more, uče nas energični in značajni Magjari. Tudi Čehom in Poljakom bo ura rešitve morda kmalu bila. Nemci in kedaj menda tudi Magjari bodo, ako jim je na obstanku Avstrije res še kaj ležeče, od svoje gospodovanja željne trme gotovo popustili in proti Slovanom druge strune napeli, kajti nemški in magjarski hegemoni ne morejo več tajiti, da si niso Slovani nič bolj s sedanjo toliko hvalisano ustavno „svobodo“, usled ktere jih strahuje in po svoje osrečuje me-

se je jela zopet pozgubljevati, ker je ljudstvu manjkala izobraženost in razvita zavednost svoje vlastitosti. Učenjaki in pesniki so pisali in peli v tujem narodu neumevnem jeziku v latinščini. Besede „materni jezik“ še niso poznali.

Prvi, ki so to besedo vstvarili, so bili, kolikor vemo, Italijani. V neki uradni listini iz gornje Italije iz leta 1189 se opisuje blagoslavljanje neke crkve, pri kateri priložnosti je pridigoval nadoči patriarh literaliter t. j. v učeni latinščini in potem je to pridigo Paduanski vladika raztolmačil „maternaliter“ t. j. v maternem jeziku.

Med Italjani je sloveči pesnik Dante prvi čutil veliko važnost razločka med živim maternim in med mrtvim učenim jezikom. Začel je svoje neumrjoče delo „divina comœdia“ spisavati latinsko, ali popustil je ta jezik in spisal je svoj pesmotvar v maternem jeziku v italijanščini globoko čuteč, da bi mu drugače Virgil ne bil sluga voditelj ampak mojster velitelj. Pri Danteju se naj prej nahaja izraz: parlar materno t. j. govoriti v maternem jeziku.

Francozi rabijo besedo: langue maternelle, že v prvi polovici 16. stoletja, pri Nemcih je beseda „muttersprache“ še le v drugi polovici 17. stoletja prihajala v rabo.

Kar se nas Slovencev tiče je bil, kakor v drugih obzirih, tako tudi v tem menda Vodnik prvi, ki se je ti besedi podobno izrazil. V pesmi namreč „moj spominek“ med drugim pravi:

„Kar mat' je vučila,
Me mika zapet,
Kar starka zložila,
Jo lično posnet.“

Od Vodnikovih časov sem je pri nas beseda „materni jezik“ na dnevem redu.

O ljubezni do maternega jezika drugikrat.

Poslednji bosanski kralj.

(Zgodovinsko-romantičen obraz; česki spisal Prokop Chochaloušek, poslovenil Podgoričan.)

IV.

(Dalje.)

Malo po malo se umiri kraljica, solze so se posušile jej; počasi vstane in stopi k Iliji. Nedrije se jej grudi razburjeno, obličje gori tako, kakor bi mrzlična vročina kuhala jo in grozeč proti njemu stegne roko rekoč: „Dejal si, da tudi vojevoda Radić, to si izlagal se v svojo sivo brado, starec!“

„Kdo more reči to, da je iz mojih ust kedaj slišal kako laž,“ — uspne se ponosno Ilija „in zdaj, o tej priliki, da bi legal vpričo svojega kralja, pred Božjim obličjem?“ — pokaže k oltarju. „Z lažjo da bi nečestil svojo sivo glavo?! Aj, kraljica jasna, saj znam, da ne meniš zarés tako, le zaradi vsahnile nade je te besede privabila ti na jezik. Znam, kako globoka bolest je tvoja žalost, ali kaj, jaz nisem mogel drugače —“

„Ali zakaj, povedi, zakaj je Radić pomogel umoriti svojega kralja?“ povpraša kraljica poluglasno, že naprej je groza je odgovora.

„Tomažević je zadavil kralja, zató da je popreje sel na prestol in dobil krono, Radić bi bil rad pa tvojo ljubezen, za tega delj je pomogel, da sta spravila ga s poti.“

„Kaj, moja ljubezen?!“ — povzame kraljica zamolklo, segne si na čelo in dlan pritisne na-nj, segne k srcu, kajti ognjena bolest vré v njej; „ali primoriti je hotel mojo ljubezen,“ — šepče sama sebi, „to je groza! in jaz, skoro bi se že bila dala pregovoriti ubojniku, o, to je vendar strašno! Ha zakaj molčiš, Ilija? zakaj dalje ne pripovedaš?“ — vsklikno vshičena. —

„Zamudil sem, da bi bil otel svojega kralja,“ — začne Ilija z resnim glasom dalje pripovedati, „ali vendar ne prepozno, da osvetim njegovo smrt. Šinil sem na tla in pod zavesami zlezal v šator, da Radić ni vedel; čul sem še poslednje kraljeve besede, še poslednje trenutje je zaklical me in „osveta“, to je bila njegova poslednja beseda, poslednji odkaz mojaj

sto enega absolutnega Bacha tu nemška, tam magjarska zborna večina, ki ima čez 100 Slovanom sovražnih glav in na tisoče služabnih duhov, kateri vsi kot strupene kače grizejo Slovana, če le dejansko ravnopravnost narodu svojemu zahteva. Nemci vedó ali vsaj spoznavati so jeli, da ni ministrov na svetu, ki bi takovo, Slovane prezirajočo in teptajočo Avstrijo v sedanjem času gotovega pogina rešiti mogli; oni vedó, da bi se usled tega spolnilo, kar je njih znani kolovodja izrekel, da volijo avstrijski Nemci raji razpad Avstrije, nego da bi prostovoljno odstopili od dosedanje hegemonije nad cislajtanskimi Slovani; in Nemci naši tudi vedo, da se avstrijski Slovani, dasiravno so pri vsaki priliki in nevarnosti sijajno dokazali, da so Avstriji srčno udani in da jej želé še dolgo dolgo življenje, ne pa razpada njenega, pri vsem tem ne bi jokali, ako usled nepoboljšljive krive politike država razpade, ktera jim težka bremena nalaga, ravnopravnosti narodne pa in potrebne samostojnosti ne privoščí, temveč iz njih „bedientenvölker“ nemškim, magjarskim in italijanskim pionirjem kovati pomaga; Nemci vedó, da se je letošnje leto hudih političnih viharjev bati in da Avstrijo v tako negotovem razkopanem stanu lahko nevelik vihar podere; vse to Nemci vedó, zato bodo ako jim je za obstanek Avstrije le kolikaj še mar, Čehom in Poljakom morda v kratkem času pravico skazali. Ali „Novice“ naj se nikar preveč ne zanašajo, da bo takrat tudi Slovincem ura rešitve bila, ker so njih drž. poslanci v reichsratu očitno pohvaljeni bili, marveč prepričane naj bodo, da bo pohvaljeno oportunovanje naših poslancev naši reči najbrže tudi takrat več škodovalo, nego pridovalo. Skušnja nas uči, da gospodovanja lakomni Nemci samo to iz svojih „osrečevalnih“ krempljev izpusté, kar nikakor več držati ne morejo. Skušnja nas tudi uči, da pri tem ne gledajo dosti na starodavno utrjeno zvestobo, niti na historično, narodno ali prirojeno pravo. Priča temu nam je hrabri narod Jelčića bana, kakor tudi lojalni Čehoslovani, katerim, dasiravno so eni izmed njih predlanskim v Moskvo potovali in se tam s svojimi slovanskimi brati radovali, se ne najmanj nezvestoba proti Avstriji očitati ne more, sicer bi se bili n. pr. leta 1866, ko so zmagonosni Prusi s Klapkovimi magjarembri že Dunaju se bližali in razbegano avstrijsko vojsko pred seboj podili, malo drugače obnašali, kakor so se obnašali, in vendar — se ž njimi zdaj tako ravna, kakor se je poprej z Magjari ravnavalo. Ker to več dolgo trpeti ne more, bodo Nemci morda v kratkem času proti Čehom in Poljakom druge strune napeli, ali bati se je, da bodo le tak federalizem ustvarili, ki bo tudi Čehom in Poljakom pravičen, oportunistim Slovincem pa, ki ne morejo še kranjskega deželnega zbora resolucije zoper cislajtanižem in za avtonomijo zedinjene Slovenije pokazati, bodo rekli: Volenti non fit injuria — obrišite se! In če tudi ne; če bi se ne le Čehom in Poljakom, ampak tudi Slovincem pravica skazala, ne bi tega „Novicam“ zahvaliti imeli, ktere, namesto da bi svojo nesrečno oportunistko politiko obžalovale, raji nad tem žalujejo, da še vedno pravega imena nimamo za v državnem (?) zboru zastopane dežele, niti tistim slovenskim poslancem, katerim je zlezlo srce v hlače, kedar so imeli obljube svoje spolniti in zedinjeno Slovenijo zahtevati, ampak dr. Vošnjaku, Hermanu in taborom slovenskim, kakor tudi vsem tistim rodoljubom, ki so za njo pisarili, govorili in delali; zlasti pa iskrenim štajerskim Slovincem, ki so dr. Vošnjaku in Hermanu od od vseh krajev zahvalnice pošiljali, znane „poduke“ pa v ogenj metali. — Zatorej zaklinjam „Novice“, naj bodo — ako res sovražijo neslogo in razprtijo med Slovenci, ktera je na korist le nasprotnikom našim, materi Sloveniji pa na veliko škodo — naj bodo spet to, kar so bile do volitve v reichsrath, naj spoznajo, da s svojo oportunistko politiko ne služijo narodu našemu, ampak nasprotnikom njegovim in naj ne pozabijo besed, ktere so l. 1867 pisale: „Kdor z narodom gre, ta je njegov prijatelj in uživa zaupanje njegovo, kdor pa služi nasprotnikom naroda, ostane — brez ljubezni.“ P.

zvestosti. A nenadoma vstanem s tal, desnico položim očemorceu na ramo — na znamenje, da je propal pravični osveti, in ni menil nič drugega, nego da je kraljev duh, da je osveta, in ker je vesti zbal se, ulije iz šatora, ter prestrašen pozabi znamenje, — potrese kralju okrog vrvice, da so rubini na verižici kar zalesketali tako, kakor leskečeje krvave kaplje, ko cepljejo na tla, in snel sem ta smrtni stroj junaškemu kralju z vratu; spravil sem ga, zato da bi mi ne izginil iz spomina vrlega kralja poslednji ukaz. Ali vendar, spomnil sem se tudi na-te, kraljica, in lisičjih nevarnosti, ki te čakajo še, da bi onečestila imena svojim pradedom, pozabila moža, vdala se nezvestnežu, ki je pomogel zadaviti kralja.“

„Prav, prav!“ — šepne kraljica, z obema rokama podopre se kraj rakve in Iliji besedo tako rekoč jemlje z jezika.

„In s kinžalom sem odrezal koder na desnej strani — tebi na spomin, jasna kraljica,“ — govori Ilija dalje, „da tudi tebi ne bi ugasnil spomin na žalostno smrt njega, ki ga je Bosna imela za svojega kralja, Katarina Kosarevna pak za svojega soproga!“

Kakor bi še ne bila izvedela vsega, pokima kraljica z glavo. „Dalje, dalje!“ — opomni radovedna, kakor da ni še dosti to, kar je izvedela do zdaj.

„Ali še dalje? Kar se je kesneje zgodilo, to vse ni nič, le senca v primerji temu groznemu zlodejstvu. Ko sem se bil vrnil k svojim tovarišem, ki so se klali z Vukmanovimi trumani, potlej sem sovražnika robil in glave razmetal na vsem sveti tako, kakor kosce klasje, ko kosi na polji; tovariši — že na pol razkropljeni, potegnjejo za menoj, in klestili smo jih strašno tako, da so knalu imeli dosti, ter ulili pred nami, da so pete komaj dohajale jih. Tovariši so me potlej za tega delj slavili, kako sem zmogel; vsi hrabri tovariši so mi peli slavo, in kakor poprej večkrat, ponašal bi se bil s to slavo, ali ta pot mi ni bilo mar tega, saj ni bilo več mojega kralja, da bi se bil pohvalil z menoj, da bi bil rekel: ni še oslabela ti roka, Ilija! No, pa tudi — hvalili so me, a niso znali tega, da sem svojega kralja osvetil izdajci Vukmanu, kajti da tisto noč zgrabi perjanike, zmenjena sta bila že poprej — oba: Vukman in Tomažević, če ne, drugi dan ne bi bil tako hitro — meni nič, tebi nič — pomiril se z njim. Oh, svitla kraljica, ka-

Dopisi.

Trebnje na Krajskem. V. M. Naznani dragi „Slv. Narod“ slovanskemu svetu, da je nam denes nemila smrt vzela gospoda Santa Treo-ta, lastnika Malevaške graščine, kranjskega deželnega poslanca, hrabrega, za slovenski napredek gorečega Slovence, moža, ki je bil vsi okolici pravi oče in dobrotnik, kateri je po kratkem bolehanju v Gospodu zaspal. Bodi mu zemljica lahka.

Iz Dunaja, 25. marca H. G. [Izv. dop.] Da grof Beust ne stoji posebno na trdnih nogah, in da je res prvi ogerski minister Andraš namenjen na njegov stol vvesti, že potrjuje zdaj celo vladi blizu stoječa „N. fr. Pr.“ Znano je, da so tekmovalje najprvo povedali česki listi, in baš zaradi tega so dunajski to vedno tajili. Torej ima stvar važnosti, ako „N. f. P.“ v današnjem članku toži, da se je v Zagrebu Andraš proti Beustu tako obnašal, da je neprijateljstvo med njima jasno, ali „da mu na Beustu in na njegovem stanju v kancelarstvu ni nič ležeče. Giljivo je videti, kako ta časopis — in morda s pravico — Ogre opominja, da imajo Beustu veliko zahvaliti se, če ne vsega. Tolaži pa se, da je ogrski prvi minister mnogo izgubil po novih volitvah doma, dasi teh novih volitev zaradi naraščanja levničjakov ni vesel vedoč, da bi Tisijani zvezo in „ausgleich“ z drugo Avstrijo tisto uro pretrgal; ko na krmilo pridejo. Da Čehi ne pričakujejo zlatih gradov od Andrašija, ako res navrhunec vseavstrijske politike pride, to se je videlo iz českih časopisov, kateri so vsi izrekli, da vedo kako dela s translajtanskimi Slovani. Vendar kolikor se tu da videti in slišati, mislijo, da je med dvema zlemi treba manjše izvoliti in manjše bi bil Andraš. — Kakor že bodi, večno pripovedanje o ministerski krizi ne more biti brez vzroka. Čez veliko noč se utegne marsikaj spremeniti. Da Berger odstopi, je tako kakor gotovo, ravno tako Hasnerja in Brestla te butari odgovornega ministerstva, — Vse to lovljenje in omahovanje v viši vladi nas federaliste z upanjem navdaja, da po tej sistemi ne pojde dolgo, ter da pride Avstrija še pred kakor nokteri mislijo na edino pravo in srečno pot svobodne federacije posamesnih dežel. — Zastran poljske resoluciji so v viših krogih nedolini. Giskra kliče: nikdar, ustava in le ustava kakor je, je podloga vsemu, prijatelji Beustovi pa bi bili pri volji Poljakom nekoliko privoliti.

Politični razgled.

Cesar je obljubil dalmatinski deputaciji v Reki, da obišče s svojo soprogo vred kmalo enkrat „svojo zvesto Dalmacijo“. Iz oficijelnih virov se poroča, da pojde cesar že konec tega meseca v Pešt odpira ogerski zbor.

Zoper sklep senata praškega vzeučilišča, naj se namreč pošlje papežu adresa, vzligujejo se profesorji posameznih fakultet. Protest, ki se je izročil senatu in rektorju, so podpisali česki in nemški učitelji prava. Dunajskim listom se brzojavlja, da je tudi doktorski kolegij medicinski izrekel, da nikdar tacemu vladarju ne podpiše adrese udanosti, kateri se upira svobodnemu razvijanju naruroznanstva, ter da se ne zлага z današnjim časom, da bi vseučilišče imelo verski značaj. — Mestno predstojništvo v Pragi je že začelo sestavljati zapisnike porotnih mož, da bode čez 40 dni že mogla sodnija začeti delo na tej novi podlogi.

Govorilo se je, da se bodo na Českem po odpravljenem izjemnem stanu pred binkoštimi pomilostili vsi tisti vredniki, ki so bili za časa izjemnega stanja obsojeni, poprej obsojeni pa ne. Beremo pa zdaj v „Koruni“ da Čehi od te vlade nobene milosti ne prosijo, niti njih časnikarji. Pomiloščenje od vlade prositi, dejalo bi se vlado podpirati.

kova boleost me je vjedala drugi dan, ko sem videl in slišal ljudstvo, kako z veseljem in vriskom povzdavlja svojega kralja; ko sem videl in čutil kako pravična nevolja kraljevim perjanikom kopni, kako jim jo tajajo hinavske, sladke besede — oče - in kraljemorčeve; kako so se srca vnela jim, kako vnela za-nj, tako, da ko mrtvi kralj ni bil še v grobi, pa so že pozdravljali ga za svojega kralja! Aj, dobro je zvil jo ta prevarica! Ha ko sem videl ga, ko se je hlinil se sinovsko ljubeznijo, kako nesramno, že sem hotel stopiti pred prevarjeno ljudstvo, zato da bi pokazal na-nj, rekoč: nikdar mu ne verujte, umoril je svojega očeta, to je lažnik in prevarica! — Ali kaj? Ali sem znal, da mi bode veroval narod, da se ne daje okaniti temu lisjaku? Ali raji to, nego ne! Pa ko bi mi ljud bili tudi veroval, kaj do tega. Ubili bi ga bili na mestu, ud za udom bi mu bili zlomili iz besnosti; ali kakova kazen pa bi bila to, tako nagla smrt zaradi takega zločinstva. Moja namera je drugača, zato sem do tega trenutka zmerom le sam vedel to strašno skrivnost; skrivaj mi je tlela v prsih, in le tebi sem razodel jo, da bodeš vedela, kako je umrl kralj Štefan; v svesti sem, da sem ti globoko v srce zakopal to tajnost, jasna kraljica, in da se dostojno kažeš sama sebi in spomenu svojega zadavljivega soproga.“

„Da, res,“ — potrdi kraljica zamišljena, dlan pritisne na čelo in sama sebe vpraša: „Kaj pa zdaj?“

„Ne zna-li tega Katarina Kosarevna, slavna bosniška kraljica, zastonj bi potlej bil nasvet jej,“ — odgovori Ilija trpkó, „ali vendar se potlej spominek na umor njenega kraljevega soproga ne bi spodobil jej,“ — segne zopet po koder — do zdaj kralju ob glavi, „prevaril sem se, pomozí Bog! učinim pa sam to, česar me kralj opomnil pred svojim poslednjim vzdihljajem!“ — posvari kraljico in hoče koder zopet zaviti v ruto, ali kraljica mu svojo roko položi na ramo, in pogleda ga tako résno, da Ilija kar poobesi glavo.

„Le tvoje žalobi bodi odpuščeno,“ — izpregovori z mogočnim glasom, ki priča, da je do cela vladarica svojim nemirnim mislim, in da je trdno odločila se, „prizanašam ti le zato, ker si le malo ternetij dvomil, kako bi mogla zabiti svojega rodú in tega, kar mi nadevje hvaležnost za dostojnost, ki me je poospel do nje zadavljeni sprog.“ Zdaj mu vzame rok koder in ruto, rekoč: „To je moje, zakaj bi si ti rad prilastil to?“ —

Na Slovaškem sta voljena še dva narodna poslanca in sicer prvosednik slovaške matice Pauliny-Tóth in Uhlarik. Torej imajo Slovaki do zdaj vsaj tri poslance. Kakor pišejo „Slov. Nov.“ bode tudi neki Zoltan Smeškal, ki je v Oltavi voljen, zagovarjal narodne pravice slovaškega ljudstva.

Volitev na Ogerskem je po zadnjih sporočilih 331 znanih. Izmed teh Deakovcev 186 in opozicijsincev 145. Minister Gorove je v Pešti padel. Piše se, da bode voljen drugje, pa da odstopi od ministerstva.

Magjarski vrednik Bösörmeny je v ječi umrl. Vlada ni pripustila da bi bili bolnika v zdravem kraj prenesli. Znano je, da so bili ob času njegove obsodbe zaradi političnega pregreška levičnjaki zelo razdraženi. Ta slučaj bode levica gotovo proti vladi rabila in nevoljo budila med ljudstvom.

Napoleon je v državnem svetovalcu obljubil stanje delavcev zboljšati z odpravo delavskih bukev. Ker nezadovoljnost z njegovim vladanjem na Francoskem vedno narašča razvdi se sploh, da se hoče zatiralec svobode francoskega naroda pri delavcih prikupiti in tako svoje omahljivo stalo tudi na ta stan opreti.

V angleškem parlamentu je sprejeta postava o irskih cerkvenih zadevah, s katero je izrečeno, da imajo katoliški Irce v državi iste pravice, kakor protestantje.

V Španiji misli vlada po ustavnem odboru predlog staviti na tej podlogi: monarhija z dvema zbornicama, namreč senat iz zbornica narodnih poslancev. — Monarhična večina je med seboj needina in se mora republikancem samo braniti. Karlistična stranka misli razpor porabiti in vzdigniti upor proti revoluciji. Več članov te stranke je boje že zapustilo Parizl. —

Razne stvari.

* (Iz sporočila o seji slovenske Matice). G. Ivan Koseski je g. dr. Jan. Bleiweis pisal, da Matica do velike noči dobi veliko zbirko njegovih še nenatisnenih pesem in popolnoma izdelano tragedijo „Mesinska nevesta“. — Večletne vroče želje, da Matica izda poezije Koseskijeve, se toraj spolnijo. „Slovenskega Štajarja“ II. snopič še ni v tiskarni. — 20. oktobra smo g. pisatelj, ki so prevzeli to delo, prosili poslati nam rokopise; g. dr. Srnc nam je odgovoril, da do konca 1868 leta dovrši svojo nalogo; g. prof. Pajek je odpisal, da svojo zadačo izvrši, kolikor preje moč; g. dr. Gršak pa je naznanil, da svojo dolžnost stori do 15. januarja 1869 leta. — Drugi niso še odgovorili. — Prejeli pa dosle nismo še nobenega rokopisa. Zato moramo čakati tudi z rokopisoma: „telesne in dušne razmere“ ktera sta nam bila že lani izročena. — G. Levstik nam je Vodnikov rokopis izročil 24. februarja t. l.; dal se je v presojevanje gospodom J. Marnu, Šolarju in Prapotniku. Levstik je bil šel po naročilu odsekov v Javornik, da bi v bar. Cojzovem arhivu, ki se je reklo, da hrani mnogo Vodnikovih pisem, poiskal ta pisma in v Vodnikov življenjepis uvrstil vse, kar utegne zanimivo biti občinstvu. G. Levstik se je vrnil s sporočilom, da ni našel celo nobenih spisov Vodnikovih. — Po zaslišanem sporočilu gosp. prof. Šolar pov, da so narodnegablaga dosle poslali naslednji nabiratelji: 1) Gosp. Oroslav Caf, beneficijant na Ptujem, 2 snopiča (83) „narodnih pesmic“; 2) gosp. Martin Zarnik, učitelj v Kropi, Francisek Poznik, poslušalec tehnike v Gradci, M. K., Š. Z. in O. P., gimnazijasti 1 knjigo (s 186 str.) narodnih in druzih pesmi, pravlic, pregovor itd. večidel nabranih v Kropi; — dalje g. Fr. Poznik 1 snopič „svetih pesmi“, prepisanih iz starejše zbirke J. Josta v

in skrbno spominek zavije v ruto in vteke v nedrje. „Tako, zdaj pa se je za zmerom utrnila ljubezen v mojem srci — z najglobljejšo korenino vred!“ Obrne se k mrtvemu možu in na prsi položi roke. „Vladnost in grešna ljubezen,“ — opazi, „aj, to ni bila ljubezen, s to sveto besedo ne smem imenovati grešne pohotnosti, koprneče po nasičenji, tega ne, želja po telesnem razkošji je bila kriva tvoje smrti, blagi mož! V tvojej mrtveji roci s svojo roko prisezam, po tem trenutku — da sem in bodem mrtva vsemu, kar svet meni, da je pozemska sreča, živela bodem le tvojemu spominu in osveti tvojih morilcev; pomози mi sveta Trojica, pomози ti, najsvetejša Mati!“ — dvigne roko na prisego.

„Bog te pobiagoslovi in svetnice in svetniki njegovi zaradi teh besed svitla kraljica!“ — vsklikne Ilija in ves razvnet poklekne pred njo.

„Vstani!“ reče mu kraljica, poskrij vsa znamenja najine nazočnosti v raci in idi za menoj!“

„Še vlastna senca ti nij zvestejša, nego se ti jaz,“ — odgovori Ilija in sluša jo, „ali vendar, kaj pa učiš, kraljica jasna?“ —

„Čudno oprašanje!“ — zavrne kraljica. Ali morem le še ene uro ostati pod tisto streho z morilcema svojega moža, da se zidovje ne zruši na-me? — Še to uro zapustim morilca in dvor, in k očetu pojdem zopet, k svojemu očetu, da razodenem svetu, s kakovim zločinom je Tomažević dobil si bosniško krono! A ti, Ilija, menda me ne pustiš same na pot!“

„Poprej solnce zgreši svoj pot, nego bi te jaz zapustil, kraljica svitla!“ — odgovori Ilija s plamečim ocesom. „Slutil sem, kaj učiš, kaj moraš; to je čest tvojemu imenu in tvoji dostojnosti, zato sem na vse pripravljen vse odredil za urnejši utek, in koder bodem bližnje Hercegovinske gore imel okrog sebe, potlej naj zijajo, kodi je orel plul po zraku.“ — V tem zopet pokrije carju obličje, zapre rakvo in iz skobe smene skoro še dogorel plamenico, rekoč: „Jaz sem že pripravljen!“

„Idiva tedaj!“ — izpregovori kraljica in k durim stopi, ali na enkrat se obrne, poklekne pred rako in pomoli pred njo. Naposled pak prekriža rakvo in brž odide iz rake.

„Z Bogom, kralj!“ — šepne še Ilija, še enkrat svoje solzno oko vpre na rakvo in potlej odide za kraljico. (Dalje prih.)

Izdatelj in odgovorni vrednik Anton Tomšič.

Lastniki: Dr. Jože Vošnjak in drugi.

Tiskar Eduard Janžič.

Kr.; — in M. K. 1 star snopič večidel „svetih pesmi“; 3) gosp. Matevž Trnovec, sodnijski uradnik na Primorskem, 1 snopič (27) „narodnih (večidel pobožnih) pesmi“, nabranih po Goriškem in Beneškem; 4) gosp. A. J. gimnazijast, 1 snopič (17 str.) pesmic iz Gorenjskih Begen; 5) g. Gašper Križnik iz Motnika 1 snopič (58) „domačih pesmi“; 6) g. Francisek Sajeev zasebni učitelj v Motniku, 1 snopič (21 str.) „narodnih pesmi, pripovedek, pregovorov, običajev, vrah in imen.“ — Odsek za izdavanje knjig nasvetuje: a) naj se da tiskati Vodnikov rokopis. Izročilo se je bilo to delo g. Levstiku, in ker je pred nekaj dnevi poslal Matici razun poezij in komentara tudi nekaj prozaičnih spisov skoro dodelanih, zato so prevzeli to v presojevanje gg. Šolar Marn in Prapotnik; poročal je o njem gosp. prof. Šolar. Po daljem razgovorjanji se sprejame nasvet dr. Bleiweisov, da Matica izda spise Vodnikove: življenje poezije s komentarom, pa tudi prozaični del; kako naj se vravnajo, kaj opusti ali premeni, to naj z vrednikom g. Levstikom dožene odsek za izdavanje knjig. — Dalje omenjeni odsek nasvetuje: b) naj se izda Koledar in Letopis za 1870 leto. Odbor pritrdi; vredbo koledarjevo prevzame g. dr. Bleiweis, da mu nikakor ni mogoče pri tolikih opravilih še dalje vredovati letopis, in toraj nasvetuje prof. Marn, naj leto-pisovo vredovanje prevzame prvosednik Matičin, g. dr. Costa, sam. Nasvet podpirajo vsi vprični odborniki, in se sprejame ter ob enem določi, da se po „Novicah“ o tej priliki vnovič povabijo pisatelji. Že pred to razpravo je bral dr. Bleiweis iz pisma g. odbornika Trstenjaka željo, naj Matica opusti izdavanje „Koledarja“ in izdava vsako leto 3 zvezke časopisa, kateri bi bil namenjen strogim znanostim in vednostim, po izgledu českega muzeja. Predsednik dr. Costa opomni, da je to že odborov sklep (glej sporočilo 5. in 6. odborove seje), ki se izvrši brž, ko dojde dokaj primerne gradiva. — G. Godčev rokopis: „Jabelčna plemena“ naj se c) po nasvetu odsekov ponudi kmetijski družbi. G. dr. Bleiweis, spis na tanko pregledavši, hvali delo, ki kaže izvedenega sadjereja; ali le odlomek je iz velike sadjereje, in zaradi podob, ki bi morale malane (iluminare) biti, stalo bi na stotine gold., zato bi ga zdaj tudi družba kmetijska ne mogla sprejeti. Enoglasen je bil tedaj sklep, naj se g. pisatelju pošlje nazaj. — Za „Schödlerjevo fiziko“ naj se c) naprosijo za presojevalce gg. prof. Vurnar, J. Zajec in dr. Zupanec, in d) kupijo naj se cenejše, v svinec vlite slike; le g. Lésar je priporočal one v baker. — Blagajnik g. dr. Zupanec nasvetuje: Naj Matica skuša kupiti lišo v Ljubljani. Ta nasvet podpirata pismeno tudi gg. odbornika Trstenjak in B. Raič, — uni s pristavkom, da bi ta liša utegnila prva začetnica biti za slovenski muzej, ta pa z željo, naj bi se v nji napravila narodna tiskarna. Tudi pričujoči odborniki pritrdijo blagajnikovemu predlogu, in volijo se v ta namen v odsek: gg. dr. Zupanec, Ivan Vilhar, Anton Lésar in prvosednik dr. Costa tako, da oziraje se na razodete želje dovršijo to opravilo, vendar preden se pogodba podpiše, naj se predloži odboru v konečno potrjenje.

* (Vladna stranka) na Ogerskem je osnovana — kakor pravi dopisnik „N. f. P.“ — iz Nemcev, ki po večih mestih stanujejo, iz pokornih Severoslovanov in iz enega dela Jugoslovanov. Ministerstvo pa je magjarsko, in vendar so čisto magjarski volilni okrajji volili opozicijsko. Ker so Magjari, po njih lastnih besedah nositelji ogerske politike, je to prav, čudno stanje. Nemci so se že zdavnaj odpovedali samostojnosti v politiki, Slovaki in večidel tudi Srbi se poklonijo vsaki vladi, naj bo Bahova, Andrašjeva ali Madarassova, Magjari so v opoziciji, torej se mora kaj zaobrniti.

* (Glejte! glejte!) „Domovina“ (nota bene „Domovina“) piše o ljubljanskih volitvah: V tretjem zboru bi bili narodnjaki po vsi priliki imeli večino in lahko spravili 10 odbornikov v novo starešinstvo. Da tega niso hoteli, mora jim marsikdo zameriti, ker je gotovo, da ta pasivnost ne more prida donasati niti občinskemu gospodarstvu, niti narodnim interesom. Tu moramo sploh omeniti, da trpivega upora vsaj pri občinskih volitvah ne odobravamo, naj se že v državno-pravnih rečeh o njem sodi, kakor se hoče. Zatorej se tudi popolnoma zlagamo na to stran s primorskimi Slovenci, ki neuplašljivo odbijajo krivico, ktero jim italijanstvo nanaša. Tudi oni vedo, da ostane večina na protivni strani, kakor to jasno dokazuje živo in jedernato potegovanje za tistih 6 odbornikov, ki jih v Tržaško starešinstvo pošilja tamošnje obmestje. In vendar kaj je 6 glasov proti 48im drugim v starešinstvu, kteremu je slovenstvo vedno bilo trn v peti?

* (Polemika) je nastala med českim listom „Koruna“ in ruskim „Goloso“. Golos dela razliko med Šafaříkom, Hanko, Palackym, Riegerjem in pa med večino njihovih rojakov ki dozajjščejo svoj ideal v slavni minulosti česke zgodovine. „Koruna“ odgovarja na to, da so ravno ti možje učili česki narod minulosti česke in da so sedani Čehi le učenci in nasledniki njihovi in da se nikakor ne razločujejo v mnenjih o česki zgodovini od svojih voditeljev. Minolost česka ima velik upliv na politično vedenje Čehov v sedanjih časih. Vzemite narodu českemu spomin na preteklost, in brž jenja biti narod. Panslavizem je „Goloso“ zjedinjenje vseh slavjanskih narodov v eno državo. Slovanski narodi morajo opustiti svojo posebnost in vzeti ruski jezik. Po Koruninem mnenji to ne pojde, k večemu da naši potomci vzemó ruski jezik za diplomatičen jezik vseh Slovanov. Dalje pravi „Golos“: Čehi si prisvojujejo prvo rolo pri Slovanih, kar tudi Poljaki, Srbi in Rusi delajo. Temu nasproti „Koruna“ radovoljno priznava Rusom največjo važnost izmed vseh Slovanov in jim želi, naj svoj namen srečno dosežejo.

* (Slovenski tabor v ljubljanski okolici) misli napraviti maja meseca društvo „Slovenija.“ To izvemo namreč po ovinku, iz českih „N. Listov.“ Program dopisniku še ni znan. Da bi le istina bila.

Dunajska borza od 26. marca.

Enotni drž. dolg v bankovcih 62 fl. 90 kr.	Kreditne akcije 340 fl. 90 kr.
5% metalike z obresti v maji in nov. — fl. —	London 125 fl. 50 kr.
Enotni drž. dolg v srebru 71 fl. 30 kr.	Srebro 123 fl. 35 kr.
1860 drž. posojilo 104 fl. 60 kr.	Cekini 5 fl. 92 kr.
Akcije narod. banke 726 fl. — kr.	